

REGERINGEN (s) och VIETNAM

DFFG:s skriftserie

I DFFG:s skriftserie har tidigare utkommit:

Dokument från DFFG:s andra kongress Pris 1:-

Anti-imperialistisk sångbok Pris 1:-

Dessa skrifter och annat material som DFFG och Vietnambulletinen ger ut kan beställas från

FNL-kontoret i Göteborg

Husargatan 13

411 22 Göteborg

Vietnambulletinen

Vietnambulletinen utkommer med fem nummer per år. Den ges ut i syfte att ge aktuella och återblickande beskrivningar och analyser av kriget i Vietnam, av situationen i övriga Sydostasien, av solidariteten med Vietnam världen runt och av USA-imperialismen.

Prenumerationen kostar 10:- per år och sätts in på postgiro 400 632, Stockholm. I prenumerationen ingår de övriga skrifter som Vietnambulletinen ger ut.

STÖD FNL

pg. 400 499
Stockholm K

REGERINGEN (s) och VIETNAM 1965-69

Källor:

Gettleman M E: Vietnam; history, documents and opinions on a major world crisis. Manchester 1967.

Sverige och Vietnamfrågan, anföranden och uttalanden (Vitboken). Kungl. Utrikesdepartementet, Stockholm 1968.

Utrikesfrågor 1965-68. Kungl. Utrikesdepartementet, Stockholm.

Motionsböcker och protokoll från SAP:s kongresser 1967 och 1968, samt motionsböcker från kongressen 1969.

Förkortningar:

FNL = Front National de Liberation (Nationella Befrielsefronten)

DRV = Demokratiska Republiken Vietnam ("Nordvietnam")

DFFG = De Förenade FNL-grupperna

PRR = Republiken Sydvietnams Provisoriska Revolutionära Regering

SAP = Socialdemokratiska Arbetarpartiet

SKfV = Svenska Kommittén för Vietnam

SSU = Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund

AK = andra kammarens protokoll

AB = Aftonbladet

DN = Dagens Nyheter

Expr = Expressen

GP = Göteborgs-Posten

NA = Nerikes Allehanda

SvD = Svenska Dagbladet

VLT = Västmanlands Läns Tidning

"Den demokratiska socialismens grundläggande moraliska värderingar förpliktar oss i varje fall att stå på de förtrycktas sida mot förtryckarna, på de eländigas och fattigas sida mot deras utsugare och herrar."

Olof Palme i Gävle 30 juli 1965

VARTÅT BLÅSER DET HERR STATSMINISTER?

INLEDNING

Historiskt*

Sverige är ingen stormakt. I en värld som sedan länge styrts och härjats av imperialistiska stormakter har de svenska regeringarna varit benägna att anpassa sig efter konjunkturerna, att samarbeta med den som för tillfället verkat starkast. När styrkeförhållandena har varit oklara har regeringen funnit det säkrast att kalla sig "neutral". Så är läget idag och regeringen har formellt inte ingått i någon militärallians. Men i Vietnamfrågan för regeringer ingen neutral politik, än mindre någon politik som uppfyller Olof Palmes löfte från 1965. Neutraliteten används endast som en ursäkt för regeringens vägran att ta klar ställning till Vietnamkriget.

USAs regering har med sin krigspolitik och sin omänskliga krigsföring i Vietnam endast ett motstycke i historien: Hitler & Co. Det kan därför vara belysande att jämföra den svenska regeringens Vietnampolitik (dvs USA-politik) idag med dess Hitler-politik för 30 år sedan.

Till skillnad från flyktingar från Östeuropa får amerikanska flyktingar - vietnamkrigsvägrare - inte politisk asyl i Sverige. Endast ett osäkert uppehållstillstånd "på humanitära grunder". De kan utvisas från Sverige för struntföreselser, de kan avvisas med småskurna motiveringar - båda dessa saker har förekommit. Under andra världskrigets första år tillämpades en liknande flyktingpolitik genemot flyktingar från Hitler-Tyskland. Flyktingar - judar och andra - utlämnades i stor omfattning till nazisterna.

Motståndet inom Sverige mot fascismen och den svenska efter-

* Uppgifterna är i huvudsak hämtade ur Gustav Johanssons bok "Det svenska folkets undgängda öden".

giftspolitiken var starkt. Regeringen och dess ordningsmakt förenade sig i försöken att tysta opinionen. Man inrättade sk arbetskompanier för obehövliga personer (huvudsakligen kommunister, men även socialdemokrater) i tex Storsien i Norrbotten, Lillhärdal i Härjedalen och Öxnared i Västergötland.

Den anti-fascistiska pressen utsattes för polisrazzior utan motivering, beslag utan meddelande om orsaken, censur, transportförbud och attentat.

Natten mellan 2 och 3.3 1940 dödades fem människor vid en sprängning av tidningen Norrskensflammans hus. Förövarna var stadsfiskalen i Luleå, officerare och en journalist vid Norrbottenskuriren (h). Strafftiden blev ungefär lika lång som för de personer som utan bevis dömts för att ha räknat vagnarna i Hitlers trupptåg genom Sverige.

Riksdagen antog 14.6 1940 en lag om förbud mot vissa samman slutningar som hade till syfte att bli "allvarligt skada förhållande till främmande makt", som man sa. Lagen var riktad mot de organisationer som skarpast kritiserade Hitler.

När den amerikanska regeringen idag bedriver sitt utrotningsskrig mot folken i Sydöstasien (se VB - Vietnambulletinen 1-70), och den svenska regeringen samtidigt ger USA-imperialismen - dolt bakom tama invändningar för att lugna svenska folket - är likheten med 40-talets politik inte ytlig eller missvisande.

När svenska regeringen tvingats erkänna Demokratiska Republiken Vietnam (DRV - Nordvietnam) säger utrikesminister Torsten Nilsson i radion:

"Nixon, liksom sin företrädare, vill fred."

Torsten Nilsson var 1940 ordförande i socialdemokratiska ungdomsförbundet (SSU) och chefredaktör för SSUs tidning "Frihet". Han var följaktligen ansvarig för att följande åsikt om Hitlers angrepp på Norge 1940 kunde komma till uttryck i en av Frihets ledare (4-1940):

"Aktionen mot Norge var mera imponerande. Man kan ej värja sig för en känsla av beundran för den djärvhet och den skickliga organisationsförmåga som bar upp det tyska överrumplingsförsöket."

Kriget i Sydöstasien - - kort bakgrund

USAs regering var inblandad i aggressionen mot folken i Sydöstasien långt innan den började skicka sina egna trupper dit. De franska kolonialisternas försök att underkuva folken i området bekostades 1954 till 80 procent av USA. Därefter har USAs regering och underrättelsetjänst CIA av strategiska, politiska och ekonomiska skäl försökt behärska Sydvietnam genom att arrangera statskupper, tillsätta sina egna marionetter i regeringen i Saigon och genom ett växande militärt stöd åt dessa.

Den vietnamesiska motståndsrörelsen mot de japanska ockupanterna och sedan mot de franska kolonialisterna har efter sina segrar 1945 och 1954 ingått i fredsförhandlingar med motståndaren. Vid flera tillfällen har sedan förhandlingsresultaten och avtalen brutits av imperialistmakter, som när tillfälle givits försökt tvinga folken till underkastelse med vapen.

Därför är det inte ett stöd åt de angripna folken att resa parollen "fred och förhandlingar" utan att tala om på vems villkor - folkets eller imperialisternas - freden ska slutas, utan att ta ställning till vem som har rätt att ställa förhandlingsvillkor - angriparen eller den angripne.

Det är mot denna bakgrund man bör se svenska regeringens uttalanden i Vietnamfrågan. Där flödar orden "fred", "förhandlingar" och "politisk lösning", men den politiska innebörden klargörs inte. Jämför detta med den engelske premiärministern Chamberlains tal 1938 om "fred i vår tid", medan nazismen tilläts bredda ut sig i Europa.

Syftet

Syftet med denna skrift är att visa på regeringens förräderi i Vietnamfrågan. Olof Palme och regeringen talat gärna om solidaritet med Vietnams folk och andra förtryckta och kämpande folk, men i handling står de på förtryckarnas sida. Endast genom folkopinionens bestämda krav kan regeringen tvingas till handling mot USA-imperialismen och för Vietnams folk. De Förenade FNL-grupperna (DFFG) har med sitt arbete visat på det. Men de viktigaste kraven på regeringens Vietnampolitik återstår - slut därför upp i DFFGs arbete för att säkra ytterligare framgångar i kampen mot USA-imperialismen och för Vietnams folk. ■■

1965

Vietnam

Vietnam vinner FNL allt större segrar. Ca 80 procent av södra Vietnam med 5/7 av befolkningen hade befriats och även i städerna genomförs väpnade aktioner. USA-imperialisternas specialkrigsstrategi (USA-imperialisterna betalade och tränade Saigonarmén att föra kriget för sin räkning) led vid nyåret fullständigt nederlag. De börjar därför tillämpa lokal-krigsstrategin (USA-soldater står för den huvudsakliga stridsinsatsen) och skeppslast efter skeppslast med amerikanska trupper anländer till Vietnam. USA-imperialisterna utökar ytterligare sin aggression mot det vietnamesiska folket genom att 7.2 börja de regelbundna bombningarna av DRV.

Vietnamrörelsen

Under 1965 börjar solidaritetsyttringarna med Vietnams folk göra sig alltmer märkbara. Vietnambulletinens första nummer kommer i maj. 14.6 hålls den omtalade Hötorgsdemonstrationen i Stockholm. Polisen ingriper brutalt mot ett par av demonstranterna, som fullt lagligt och fredligt demonstrerar med plakat: "USA ut ur Vietnam". 1969 fastställer högsta domstolen domen mot Sköld Peter Matthis: 13 000 kr i böter, rättegångskostnader och skadestånd. Matthis hade rätt att demonstrera, men dömdes för våldsamt motstånd när han vägrade gå och polisen släpade bort honom.

Under sommaren bildas Svenska Vietnamkommittén, som dock snart splittras i en pacifistisk del, som går fram under parollen "Fred i Vietnam", och en annan del som hävdar stöd åt Vietnams folk "på dess egna villkor", dvs stöd åt FNLs väpnade motståndskamp som tvingats fram av USA-imperialisterna.

EN JUNIEFTERMIDDAG 1965 DEMONSTRERADE SKÖLD PETER MATTHIS OCH NÅGRA AV HANS KAMRATER MOT USAS ANGREPPSKRIG I VIETNAM PÅ HÖTORGET I STOCKHOLM. DET VAR INTE FÖRSTA GÅNGEN. DE HADE POLISTILLSTÅND. PLÖTSLIGT BEDÖMDE EN POLISMAN DET LÄMPLIGT ATT MATTHIS FLYTTADE PÅ SIG. POLISEN VILLE INTE "RISKERA FOLKSAMLING OCH TRAFIKHINDER". MATTHIS VÅGRADE SJÄLVFALLET OCH HÄHVISADE TILL POLISTILLSTÅNDET. DÅ REKVIRERADE POLISMANNEN SEX POLISBILAR SOM FÖRSTÄRKNING OCH FÖRDE BORT MATTHIS MED VÅLD. FYRA OCH ETT HALVT ÅR SENARE DÖMDES HAN AV DOMSTOL ATT BETALA 13 000 KR I BÖTER, RÄTTEGÅNGSKOSTNADER OCH SKADESTÅND. DOMSTOLEN VÅGRADE TA STÄLLNING TILL OM DET VAR MATTHIS ELLER POLISEN SOM ORSAKAT TRAFIKHINDER. MATTHIS DÖMDES FÖR VÅLDSAMT MOTSTÅND FÖR ATT POLISEN SLÄPAT BORT HONOM.

I AFTONBLADET 1.10. 69 SÄGER HAN:
 -DOMEN BLIR PREJUDICERANDE SÅ ATT EN POLISMAN FÅR MÖJLIGHET ATT KOMMA ÅT DEN HAN ÖNSKAR.

Låt inte polis och domstolar stoppa protesterna mot USAs angreppskrig i Vietnam. Sedan 1965 har Vietnamdemonstranter dömts till 10 000-tals kronor i böter. Sköld Peter Matthis hotas med fängelse om han inte betalar de 13 000 kronorna i tid. Hjälp Vietnamdemonstranterna - dela böterna solidariskt! Stöd DFFGs Bötesfond, pg 17 88 01, Örebro.

Den senare delen går ur kommittén och bildar FNL-grupper i några större städer. Dessas paroller är "USA ut ur Vietnam" och "Stöd Vietnams folk på dess egna villkor".

1.10 startar de Vietnaminsamlingen för FNL, vars insamlade medel oavkortat går till FNL. Den pacifistiska Svenska Vietnamkommittén för en tynande tillvaro.

Regeringen

Ett av regeringens första uttalanden kommer 24.3. 1965. Då talas om "riskerna för en utvidgning av konflikten", vilken skulle kunna få "allvarliga följder för världsfreden" (Utrikesfrågor 1965). Torsten Nilsson talar för fred och förhandlingar 1.5 och säger också att "det har varit omöjligt att utröna vilken sorts regim folket önskar sig (Not), om det fritt fick välja" (Vitboken s 10).

30.7 håller Olof Palme ett tal i Gävle som i allmänna ordalag talar om stöd till förtryckta människor. Innehåller är i koncentrat: förhandlingar är vårt hopp om en väg till fred. Palme säger bla (Utrikesfrågor 1965 s 44):

"Den demokratiska socialismens grundläggande moraliska värderingar förpliktar oss i varje fall att stå på de förtrycktas sida mot förtryckarna, på de eländigas och fattigas sida mot deras utsugare och herrar."

Undersök om Palme och hans regeringskollegor "förpliktats" härav!

Palmes Gävletal orsakade stort rabalder och Torsten Nilsson gjorde ett nytt framträdande. 18.8 talar han om "terror från båda sidor". "Ansaret kan inte läggas på en part", säger han. Han talar om den "militära hjälpen till Vietcong" och accepterar alltså USA-regeringens version av orsaken till kriget: "Aggression från Nordvietnam". Trots att det redan då fanns lättillgängligt material som visade att den versionen var felaktig, tex Vietnambulletinen 1:1966 och Gettlebens bok på sid 344. Torsten Nilsson väddar om förhandlingar där "Vietcong, Nordvietnam, Kina och Sovjet" skulle vara representerade. Regeringen ser alltså kriget som ett resultat i första hand av stormakternas motsatta intressen och inte som en följd av förtrycket och terrorn från USAs marionettregim i Saigon.

Den växande folkopinionens krav på stöd till motståndskampen leder till att regeringen anslår 150 000 kr till "humanitär hjälp" att fördelas mellan Saigonjunatn, FNL och DRV och distribueras av Internationella Röda korset. Regeringen jäm-

Not: President Eisenhower deklarerade i sina memoarer att Vietminh, under Ho Chi Minhs ledning, skulle ha fått 80 procent av rösterna i ett val i hela Vietnam 1954.

Palmes lysande exempel

Följande citat ur en intervju med schweizaren Christian Hauser visar i vilka händer pengar, som svenska regeringen ger åt Saigonjuntan genom Internationella Röda korset, hamnar. Hauser är chef för IRKs delegation i Saigon; intervjun publicerades i USA-tidningen Guardian 4.10.69.

"Generellt sett, frågade jag, hur skulle ni vilja karaktärisera Saigonregeringens behandling av krigsfångar?

-Jag tror att behandlingen är så bra man kan vänta sig av asiater.

Menas därmed att behandlingen fyller kraven i 1949 års Genevekonvention?

-Ni måste förstå att Genevekonventionen skrevs av vita människor - vita människor som hade liten erfarenhet av negrer och gula. Regler för vita människor är en sak; vi är civiliserade. Men i dessa länder är

saker och ting annorlunda. Asiater har en annan inställning till lidande och död.

Hauser talar för Röda Korset här. Om han säger att allt är bra, då är allting bra, officiellt sett."

Kan det ha varit Hauser Olof Palme informerats av när han enligt Svenska Dagbladet 8.11.69 sa:

"Hos människan har det emellertid alltid funnits en slags okuvlighet i mörk tid. Det internationella hjälparbete som Röda Korset representerar ter sig som ett lysande exempel på denna människans okuvlighet.

Statsministern erinrade om att Röda Korset, trots motgångar, alltid skapat förtroende för sin opartiskhet."

9.1.70 anslog regeringen ånyå 5 milj kr till IRK för sk humanitär hjälp att fördelas mellan DRV, FNL och Saigonjuntan.

1966

Vietnam

Vid årets början har USA-imperialisterna utökat sina trupper i Vietnam till 200 000 man. Flera stora operationer genomförs för att inringa och förintä förband ur Befrielsearmén, men alltid med samma magra resultat. Trots att USA-trupperna använder gaser, gifter och napalm - mot civilbefolkningen såväl som mot Befrielsearmén.

Inte heller bombningarna av DRV får avsedd effekt. USAs militärtekniska överlägsenhet förmår inte hejda det vietnamesiska folkkriget. För världssopinionen framstår det alltmer klart att USA-imperialisternas krig inte är rättfärdigt och att de inte kan vinna det.

Vietnamrörelsen

Under parollerna "USA ut ur Vietnam", "Stöd Vietnams folk på dess egna villkor" och "Bekämpa USA-imperialismen" får FNL-gruppernas linje allt kraftigare stöd - aktivt och passivt - bland svenska folket.

Under året stiger antalet FNL-grupper från 8 till 25. I april sluter de sig samman till förbundet De Förenade FNL-grupperna (DFFG). Vietnambulletinens upplaga ökar från 500/nr till 10 000 ex/nr. Vietnaminsamlingens resultat vid revision 30.9 är ca 150 000 kr. Den första Vietnamveckan hålls 9-15.9, då 1 600 människor deltar i en solidaritetsmarsch i Stockholm.

De pacifistiska grupperna i Svenska Vietnamkommittén startar i mars den sk Nationalinsamlingen för Vietnam. De insamlade medlen ska fördelas mellan Saigonjuntan, FNL och DRV och avse endast "humanitär hjälp". Det betyder att den svenska or-

ganisationen ställer villkor för sin hjälp och påstår sig därmed veta bättre än vietnameserna vad som behövs i Vietnam. Alla partiledare skriver på, liksom exempelvis Industriförbundets ordförande Axel Iveroth och Exportföreningens Jonas Nordensson.

Demonstrationer mot USAs krig blir under året allt vanligare.

1 maj marscherar ca 700 personer till USAs ambassad och bränner USA-flaggan som en symbol för USA-imperialismen och dess Vietnamkrig. Detta ger eko över hela världen.

1.7 demonstrerar några personer mot ett amerikanskt flottbesök i Helsingborg. De grips av polisen och döms sedan för "förargelseväckande beteende" - de kör en liten båt med ett plakat i masten förbi USA-båten. De som enligt polisens uppgifter kastade tomflaskor mot demonstranterna går fria (Tidssignal 14-15/1968).

Ett framträdande 29.11 i Stockholm av en representant för Saigonjuntan förhindras av mötesdeltagarna. Några dagar senare inträffar samma sak i Uppsala. Därefter inställer USA-ma-
rionetten sin planerade propagandaresa i Sverige. Minst en deltagare i demonstrationerna grips och döms till böter.

Regeringen

I sina uttalanden fortsätter regeringen att vara obestämmd och undfallande mot USAs regering, men praktiken visar klart var svenska regeringen står.

28.1 gör svenske ambassadören i Bangkok (och därmed Saigon), Åke Sjölin, ett officiellt besök på det amerikanska hangarfartyget Ticonderoga och åser hur stridsplan startar och landar för sina räder över Vietnam (GP 29.1).

14.2 tillrättavisar Torsten Nilsson Sydvietnams Nationella Befrielsefront, vars förhandlingsvillkor är att USA-imperialisterna lämnar Vietnam. "Det gäller nu inte att framställa förhandlingsvillkor," säger han, "utan att skapa en situation, en atmosfär, som kan göra förhandlingar möjliga". (vitboken sid 22).

8.4 blir amerikanska bedömare angenämt överraskade av Tage Erlanders tal om Vietnam i USA-TV. De fäster sig vid att statsministern talar om "Vietcong som en del av de stridande". I USA hade man av någon anledning fått uppfattningen att svenska regeringen menar att FNL står för hela motståndet mot USAs aggression. (Expr 9.4).

I februari hotar det amerikanska hamnarbetsförbundets ledning med blockad mot alla länder som bedriver handel med DRV. 19.2 förklarar en talesman för Sveriges redarförening att den

amerikanska blockaden skulle kunna få "katastrofala följder för den svenska handelsflottan" eftersom det förekommer "sporadisk" svensk fartygstrafik på DRV. 25.2 lät UD genom svenska ambassaden i Washington meddela det amerikanska hamnarbetarförbundet att Sverige inte bedriver "någon handel med, eller sjöfart till" detta land. (GP 25.2).

1.5 säger Olof Palme i Hälsingborg och Malmö:

"I årets första-maj-demonstrationer står appellerna om fred i Vietnam i förgrunden."

Vems fred är det frågan om? Vietnamesernas fred, eller USA-imperialisternas "fred"? FNL-grupperna har påvisat att parollen "Fred i Vietnam" inte är ett fullt stöd åt den vietnamesiska frihetskampen, eftersom den inte skiljer på angriparen och den angripne. Palme fortsätter:

"Årets första-maj- insamling går till Nationalinsamlingen för Vietnam, till stöd för enskilda människor i alla delar av detta härjade land. (vitboken sid 29).

Vad Palme talar så varmt för är alltså en insamling även till förtryckarna i Saigon.

1.7 intervjuas Torsten Nilsson i TV och tillfrågas hur den svenska regeringen reagerar på "den senaste tidens amerikanska bombanfall mot oljedepåer" i norra Vietnam. Torsten Nilsson svarar:

"Ja, vi tycker det är beklagligt att amerikanerna skall ha ansett det nödvändigt att tillgripa den åtgärd, som har gjorts nu senast."

Mer än så hade alltså svenske utrikesministern inte att säga om USAs utökade anfällskrig.

I april ser sig styrelsen för Stockholms arbetarkommun tvungen att deklarerera (Torsten Nilsson är dess ordförande):

"Om regeringen ytterligare skulle skärpa den officiellt kritiska hållning riskerar man dock en splittring av den svenska opinionen och en tillspetsning av Sveriges förhållande till Förenta Staterna." (Expr 14.4).

På sitt årsmöte tio dagar senare antar kommunen en resolution i vilken det bla talas om "USAs folkrättsstridiga bombraider över Nordvietnam" och att "Saigonregeringen och dess militärjunta icke åtnjuter det sydvietnamesiska folkets förtroende". (AB 25.4). När det en månad senare väcks förslag i kommunen att DRV bör erkännas, röstar dock kommunen för avslag. (AB 23.5).■■■

1967

Vietnam

Sydvietsnams Nationella Befrielsefront går mot än större segrar, både politiskt och militärt. Den tillkämpar sig det strategiska initiativet på slagfältet, breddar enhetsfronten mot USA-imperialismen och antar i augusti ett politiskt program på en extrakongress. I DRV skjuts mer än 1 000 USA-planer. De amerikanska trupperna i södra Vietnam uppgår till ca 410 000 man. Årets största amerikanska offensiv, Junction City, blir ett allvarligt bakslag för USA-imperialisterna. I norra Sydvietnam belägrar Befrielsearmén den stora USA-basen Con Thien, som USA-trupperna sedan tvingas utrymma.

Vietnamrörelsen

Vietnamrörelsen växer och konsolideras i augusti på en konferens då man bildar ett landsomfattande förbund, De Förenade FNL-grupperna. Vid årets slut finns 50 FNL-grupper i landet. Vietnamveckan i oktober aktiverar fyra gånger så många människor som Vietnamveckan året före. Insamlingsresultatet åttadubblas jämfört med 1966.

I början av februari var det en ung man som i förtvivlan över USAs folkmord i Vietnam ensam gav sig på USA-ambassaden och krossade glasrutorna på främre fasaden. Regeringen intervjuaades och Tage Erlander svarade:

"Vi skäms för att sådant kan hända och jag räknar med att hela det svenska folket skäms. Det inträffande är förödmjukande för oss."

Den svenska regeringen har aldrig sagt att den skäms över det folkmord som begår i Vietnam av USA-regeringen, som man säger sig dela så många demokratiska och humanitära ideal med.

1.4 äger demonstrationer rum utanför US Trade Center i Stockholm. Demonstranter grips och åtalas. 83 döms till böter.

4.7 möts en demonstration mot USA-ambassaden med polisvåld. Många blir illa slagna med batonger.

20.12 firas FN:s 7-årsjubileum med ett möte i Folkets Hus i Stockholm och en demonstration till USA:s ambassad. Polisen sätter in 300 man, bilar och hästar, och gör regelrätta kravallchocker mot de fredliga demonstranterna med batonger och piskor. Polisen står för alla provokationer och allt våld. Som skäl för de våldsamma angreppen anges bla att demonstrationen kunde vara ett trafikhinder och störa julhandeln.

"SOM EN BATALJ I EN KOSACKFILM

Vi kunde på gatorna igår se detta:

- en skräckslagen kvinna får piskrapp i ansiktet, tingas upp mot en vägg på Vasagatan,
- en flicka med båda händerna för huvudet jagas in under ett valv till en entré på Sveavägen. Poliser till häst med piska rider in under valvet,
- ridande polis jagar smågrupper av demonstranter från den ena trottoarkanten till den andra på Kungsgatan...

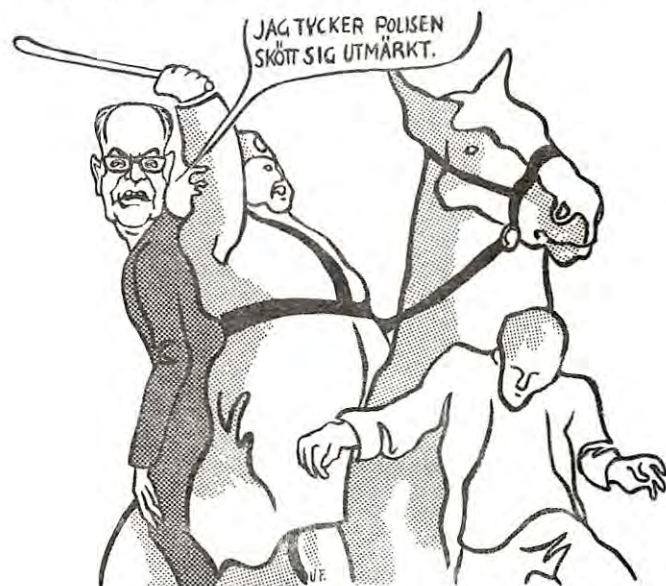
POLISPISKOR

Poliserna använde batongerna flitigt som stötverktyg... De stötte i magen på demonstranterna, medan direkta slag mot huvudena mest förekom under jakter på gatorna. De beridna poliserna använde piskorna flitigt mot demonstranterna."

(AB 21.12).

Intervjuad i TV samma dag kommenterade Tage Erlander:

"Jag tycker polisen har skött sig bra."

Regeringen

I flera Vietnamuttalanden under året fortsätter regeringen sin linje att Vietnamkriget kan ge upphov till en internationell storkonflikt. Dessa uttalanden är samtidigt ägnade att dölja att Vietnamkriget är ett angreppskrig av USA-imperialisterna. 21.1 uttrycker utrikesministern sin oro för att "Kina i sin tur tillgriper motåtgärder". (vitboken sid 40). Vid riksdagens utrikesdebatt säger Torsten Nilsson:

"Man vågar nog säga att Förenta Staterna vid olika tillfällen har felbedömt styrkan av den motståndsrörelse som står Saigonregeringen emot och vilken ännu behärskar en stor del av landet." (AK 1967,12:32).

Detta "ännu" visar att Torsten Nilsson visar att även Torsten Nilsson felbedömt styrkan hos motståndsrörelsen.

Regeringen fortsätter att plädера för "fred och förhandlingar" i olika sammanhang. Detta tal är en ursäkt för regeringen att inte ta ställning för uet vietnamesiska folkets rättfärdiga försvarskamp, och regeringens "vädjanden" till USAs regering har ett starkt drag av "vänkritik" och undfallenhet. Följande citat må tjäna som exempel:

"Vi hoppas att ömsesidiga medgivanden sedan skall kunna bana väg för en meningsfull dialog mellan parterna..." (vitboken sid 40).

På vilken punkt menar regeringen att vietnameserna ska ge efter? Rätten att bestämma i sitt eget land? Rätten att försvara sig mot en angripare?

22.9 "vädjar" Torsten Nilsson i FN till USAs regering att "ta det första steget" till förhandlingar:

"Vi riktar denna vädjan till ett folk vars frihetsideal icke minst Europas länder under två världskrig har fått särskild anledning att minnas med tacksamhet." (vitboken sid 45).

Att rikta denna vädjan till det amerikanska folket, vars ungdom tvingats ut att dö i den härskande klassens angreppskrig tusentals mil hemifrån, är en förolämpning mot detta folk.

Sedan hösten 1966 hade engelsmannen Bertrand Russell en tribunal (rättegång) mot de amerikanska krigsförbrytarna i Vietnam. Man skulle skicka undersökare till norra och södra Vietnam, samla in vittnesmål och annat material och sedan offentliggöra materialet. Russell skrev till regeringen och frågade om det kunde framläggas och tribunalen hållas i Sverige. Regeringen avböjde redan i december 1966:

"En krigsförbrytarprocess skulle inte befrämja en lösning av den tragiska situationen i Vietnam. Anledningen till att vi avvisade tanken på en sådan sk process i Sverige

var, förklarade statsminister Tage Erlander, att man på svensk sida befarade en negativ reaktion i USA." (AB 13.12 1966).

När det senare blev uppenbart att tribunalen, trots regeringens motstånd, men tack vare den starka svenska opinionen för den, skulle äga rum i Sverige, gjorde regeringen allt för att rentvå sig till och med i USA-TV. Erlander upprepade 24.4:

"Russelltribunalen är ej önskvärd i Sverige. Den kan inte befrämja en fredlig lösning."

Regeringens handlande gentemot Russelltribunalen visar för det första att

dess fagra deklarationer i andra sammanhang (Palme Gävle 30.7 1965, tex) ingenting betyder när förbindelserna med USAs regering på något sätt kan sättas i fara; och för det andra att en stark opinion kan tvinga regeringen till vissa eftergifter.

I juni lades en motion från några progressiva SAP-medlemmar fram i Borlänge stadsfullmäktige. Den föreslog att staden skulle anslå 5 000 kr till FNL. Motionen antogs, men beslutet överklagades ända till regeringsrätten, som i sitt utslag sa att stadsfullmäktiges beslut inte var lagligt och därför upphävde det. Enligt motionären ska detta utslag ha avskräckt andra lokala grupper som planerat liknande aktioner. Jämför med vad som hände under andra världskriget: Den finska regeringen förde - i samarbete med Hitlers Tyskland - krig mot Sovjetunionen. Flera svenska kommuner stödde Finlands krigsföring, men inga kommunallagar hindrade det.

21-23.10 håller SAP extra partikongress. Flera motioner önskar ett aktivt stöd åt den vietnamesiska och andra befrielserörelser.

I motion nr 112 kräver Lunds arbetarkommun en aktivare insats till stöd för det vietnamesiska folket än som hittills varit fallet. Det sägs vidare:

"Undertecknade hemställer därför att extra partikongressen uppmanar partimedlemmarna att stödja insamlingen för stöd åt FNL, pg 400 499, Stockholm K (DFFGs Vietnaminsamlingen), samt uppvakter regeringen med krav på att den svenska regeringen uttalar sitt fördömande av USAs aggression mot Vietnams folk och i FN lägger fram resolutionsförslag med krav på att denna omedelbart upphör; att den svenska regeringen diplomatiskt erkänner Nordvietnam."

Ingen av Vietnammotionerna föranledde någon åtgärd på kongressen. Redaktionsutskottet (med bl.a. Tage Erlander, Gunnar Sträng, Torsten Nilsson och Olof Palme) utformade kongressens

uttalande i Vietnamfrågan. I detta påpekas inte alls att USA
för ett angreppskrig mot Vietnam. Kraven på ekonomiskt stöd
åt befrielseströrelser leder till att SAPs internationella soli-
daritetsfond inrättas. ■ ■

188

217

1968

Vietnam

Detta år inleds med FNLs stora Tet-offensiv (Tet är det vietnamesiska nyåret) som blev en stor framgång för det kämpande vietnamesiska folket. I mitten av februari fortsätter offensiven mot ett stort antal viktiga baser och stödjepunkter. I april angrips 111 städer och 50 baser och i juli tvingas USA-trupperna överge Khe Sanh-basen i norra Sydvietnam - den hade varit belägrad av Befrielsearmén sedan före Tet-offensiven. 31 oktober tvingas USA-imperialisterna att villkorslöst upphöra med bombningarna i DRV och något senare inleds Parissamtalen. USA-imperialisternas militära situation försämrats stadigt under året. Deras baser och de städer de behärskar ligger som isolerade öar i ett övrigt befriat Sydvietnam. De är ständigt utsatta för anfall av Befrielsearmén.

Vietnamrörelsen

Vietnamrörelsen växer oavbrutet. Vid slutet av året finns FNL-grupper på ett 70-tal platser runtom i Sverige. Solidaritetsyttringarna blir allt massivare, antalet deltagare i demonstrationerna ökar snabbt. De Förenade FNL-gruppernas Vietnaminsamling passerar 1 miljon i maj. Under höstens Vietnamvecka fördömer även DFFG den sovjetiska kränkningen av det tjeckoslovakiska folkets självbestämmanderätt och fördömer det samarbete mellan Sovjetledarna och USA-imperialisterna som är riktat mot världens folk.

4.7 går en stor demonstration i Göteborg. Flera personer grips på mycket tvivelaktiga grunder. En av polismännen begår en ovanligt stor överdrift, vilket leder till att han senare döms till dagsböter.

21.8 demonstreras mot Sovjets ockupation av Tjeckoslovakien.

Detta datum blir en vändpunkt mellan demonstranter och polis eftersom en fri demonstrationsrätt faktiskt existerade vid detta tillfälle. Inget polistillstånd behövdes, marschvägen var fri, det gick bra att tåga ända fram till en ambassad (den sovjetiska), en flagga (den sovjetiska) brändes framför ögonen på passiva poliser. Skillnaden i behandling av dessa anti-sovjetiska demonstranter och Vietnamdemonstranter påtalades av bla DFFG. Förhållandet blev så allmänt känt att polisen i fortsättningen såg sig föranlåten att inta en liberalare hållning även mot solidaritetsyttringar för Vietnams folk, även om demonstrationsrätten inte förblev fri efter 21.8.

Regeringen

Efter FNLs enastående framgångar i Tet-offensiven och motsvarande framgångar i det svenska solidaritetsarbetet antar regeringens hållning till Vietnamkriget något mer uppseendeväckande former för en tid.

21.2 tar Olof Palme till orda om kriget på Sergels Torg i Stockholm. Ordvalet är förhållandevis skarpt. Exempel:

"Förenta Staterna ville inte underteckna (Geneve-)överenskommelsen. Det blev inga fria val." (vitboken sid 60).

Man får alltså intrycket att det var Förenta Staterna som hindrade valen, vilket för övrigt är helt riktigt (se Gettleman sid 170). Men som vanligt i regeringsuttalanden kan man tolka innehålllet lite hur som helst. Lika litet som vid tidigare tillfällen tar Palme ställning för endera parten direkt. USA-regeringens krig karaktäriseras inte som den aggression det är. Inget krav överhuvud framställs, allra minst kravet på ett omedelbart tillbakadragande av USA-trupperna. Palme riktar "en vädjan till Förenta Staterna. Sluta villkorslöst bombningarna över Nordvietnam. Erkänn FNL som fullvärdig part vid förhandlingsbordet. Först då blir det förhandlingar. Då kan det bli fred." (vitboken sid 62). Vad detta innebär säger Palme själv i en radiodebatt (23.2):

"...jag har ju bara vädjat till USA om fred i Vietnam." (VLT 24.2).

Så förhåller det sig också. Det var ju inte heller Palmes tal som väckte uppmärksamhet i reaktionära kretsar i Sverige och USA. Det var i stället det faktum att Olof Palme gått med i demonstrationståget, och till och med vid sidan av DRV:s Moskva-ambassadör. Regeringen försöker nu komma undan kritiken och uppståndelsen (bla hemkallas USAs ambassadör) genom att påstå att den alltför sent fick veta att DRV-ambassadören skulle delta i demonstrationen.

22.2 talar Torsten Nilsson inför Stockholms arbetarkommuns 5e krets. Han säger bla:

"Den senaste tidens militära framgångar har utan tvivel ökat Nordvietnams och FNLs tillförsikt. Man förefaller övertygad om att fler framgångar är förestående, att tiden arbetar mot USAs intervention. Detta innebär inte att man vägrar förhandla, men förhandlingarna får inte ske under press eller hot." (Vitboken sid 66).

12.3 är Torsten Nilsson tillbaka i den vanliga jargongen: "Kritiken i Sverige mot USA riktar sig mot det enligt vårt förmenande olyckliga kriget i Vietnam." (NA 12.3).

25.3 kommer utrikesministern med ett intressant avslöjande: redan 1965 var det "för regeringen uppenbart att utvecklingen i Sydvietnam inte längre kontrollerades av militärjuntan i Saigon utan snarare av motståndsrörelsen." (vitboken sid 75). Men 1.5 1965 sade han att "det har varit omöjligt att utröna vilken sorts regim folket önskar sig, om det fritt fick välja". (vitboken sid 10). Olof Palme anför för övrigt i sitt tal på Sergels Torg president Eisenhowers ord om 80-procentigt stöd till Ho Chi Minh i hela Vietnam, om val hade ägt rum. Den oundvikliga slutsatsen av detta blir att först när FNL har kört amerikanerna i havet, tar den svenska regeringen bladet från munnen och yppar vad den vetat i flera år.

I april hotar det amerikanska hamnarbetsförbundets ledning med bojkott mot svenska fartyg. Anledningen denna gång uppges vara missnöje med att Sverige tar emot USA-desertörer. Som bekant ges dessa inte politisk asyl i Sverige och deras tillvaro här försvåras på många sätt. Bojkotthotet avstyrs emellertid av Svenska Sjöfolksförbundet.

1.5 lanseras idén om ett "hjälpprogram till återuppbyggnad efter kriget".

14.6 anslås 10 miljoner kronor av statliga medel till "humanitär hjälp" åt DRV (mest sjukhusutrustning).

12.6: På partikongressen är regeringen tillbaka till sin gamla favoritteori om kriget: "ödesdigert misstag". (Torsten Nilsson: vitboken sid 82). Misstanken att Palmes och Nilssons uttalanden i februari var opportunistiska visar sig alltså befogad. Deras februarital var bara ett tillfälligt och skenbart avbrott i en politik som från början varit och fortfarande är densamma: man vädjar om fred och förhandlingar, talar om humanitet och misstag, undviker sorgfälligt att ta offentlig ställning, försöker framställa sig som opartisk och neutral. Samtidigt som man aktivt arbetar för att stärka USA-valutan (se nedan) så att USA-regeringen kan fortsätta sitt utrottningskrig. Samtidigt som man in i det längsta vägrar erkänna DRV, skickar pengar till Saigonjuntan, försvårar de amerikanska desertörernas villkor i Sverige och energiskt motarbetar svenska folkets solidaritetsyttringar med Vietnam.

20.12 1967 hade en demonstration till stöd för FNL brutalt slagits ner av polisen i Stockholm. Nr 1/68 av "Frihet" har

en bild på skrämde människor som försöker springa undan polisens batongslag. På motstående sida - på ledarplats - skriver SSUs ordförande Bosse Ringholm under rubriken "Kompromettera inte demonstrationerna":

"För nyrevolutionärerna är demonstrationer på sin höjd ett sätt att visa förakt för demokratin och dess regler. Det viktiga är inte att polisen i dessa sammanhang många gånger tappar besinningen. Orsaken till dess agerande är den nyrevolutionära lidelsen att till varje pris få bråk med polisen. Inga medel är smutsiga nog för en nyrevolutionär. Precis som för högerextremister. De är samma andas barn... De FNL-grupper som arbetar enligt sådana schema komprometterar den nationella befrielseströrelsen. Och åstadkommer endast förhöjd stämning i de fascistinriktade, andliga förbildernas läger."

Ringholm angriper här DFFG med samma metoder tidigare Erlander och senare Kling. Ringholms uttalande har litet stöd bland SSUarna ute i klubbarna. På många orter för ungdomsklubbisterna ett bra arbete i FNL-grupperna.

I samband med demonstrationerna mot regeringens stöd åt dollarn angriper socialdemokratiska AB 30.3 demonstranterna på ledande plats:

"Demonstranterna hade som väntat samlats utanför hotell Foresta för att protestera mot valutamötet. De ser detta möte som ett stöd för USA:s Vietnamkrig. Det tyder på stor okunnighet."

AB säger inget om vad som skulle tyda på okunnighet. Och varken förr eller senare har regeringen kritiserats för sitt stöd åt USA-dollarn från socialdemokratiskt håll.

SAP hade sin 23:e partikongress 9-15.6. I fyra motioner krävs ett diplomatiskt erkännande av DRV. Partistyrelsens utlåtande över dessa motioner hänvisar till ett utlåtande från Stockholms arbetarkommun (med Torsten Nilsson som ordförande). Där sägs bla:

"Ett svenskt erkännande av Nordvietnam skulle, enligt vad man nu kan se, icke främja detta syfte (att skapa fred i Vietnam) och skulle möjligen kunna komma att försvåra för vårt land att göra en insats till förmån för en förhandlingslösning, om nu möjligheter därtill skulle yppa sig."

På kongressen avslås samtliga fyra motioner med denna motivering. Motion nr 17 från Stockholms SSU-distrikt vill att partiet ska överta distriktets insamling för FNL. Det avslås med hänvisning till den nyinrättade solidaritetsfonden. Vad slags fond det är framgår av partistyrelsens utlåtande över motion nr 28 från Lunds arbetarkommun, som kräver att "SAPs internationella solidaritetsfond inriktas på att stödja nationella och sociala befrielseströrelser, oavsett hur kampen måste föras". Partistyrelsens utslag är:

"Det har alltid framstått som naturligt för socialdemokratien att i första hand stödja rörelser och organisationer, vilkas politiska värderingar man delar... Socialdemokratien kan inte förneka att våldsamma sociala sammanstötningar är sannolika i åtskilliga u-länder, men partiet kan inte ge företräde åt våldssteg."

Solidaritetsfonden är sålunda inte avsedd för stöd åt befrielseströrelser på deras egna villkor, och har alltså ingenting med solidaritet att göra.

I debatten försvarar Torsten Nilsson regeringens Vietnampolitik på följande sätt:

"Om jag kunde återge - vilket inte är möjligt eftersom detta är hemligstämplat under åtskilliga år framåt - den karaktäristik som FNL och Nordvietnams regering givit den svenska regeringens politik, skulle det kanske leda till förvånade ansikten hos dem som kritiserar regeringens handlande därför att de sympatiserar med det vietnamesiska folket." (protokoll sid 270).

Det Vietnamuttalande som kongressen så småningom gjorde innehöll inte heller denna gång något fördömande av USAs aggression. Däremot uttalar man sin tillfredsställelse med regeringens förberedelser för återuppbyggnad i DRV (protokollet sid 439). Eftersom uttalandet skulle bli svårt att svälja för många kongressdelegater, meddelade Torsten Nilsson efter det att förslaget till uttalande lästs upp av Tage Erlander men innan kongressen tagit ställning till det, att regeringen ställt 10 miljoner kr till Internationella Röda korsets förfogande för "humanitär hjälp" i DRV. Därefter, enligt protokollet sid 440:

"(Bifall). Kongressen beslöt enhälligt att antaga redaktionsutskottets förslag till Vietnamuttalande."

I motion nr 9 från Lunds arbetarkommun yrkas att regeringen bla ska sätta stopp för Sentabs vägbygge i Thailand (mer här om, se Vietnambulletinen nr 4/69). Partistyrelsen finner i sitt utlåtande att inga missförhållanden råder på detta område. Kongressen bifaller detta utlåtande. ■■

Svensk dollarkredit

Under 1968 fäster OFFG opinionens uppmärksamhet på svenska regeringens intima förbindelser med USA-regeringen.

4.1 får Krister Wickman besök av USAs OECD-ambassadör Trezise som kommer för att förbereda Sverige regering på det förestående katastrofmötet om USAs ekonomi. Han välkomnas av FNL-aktivister med färska ägg.

28.3 möts representanter för de tio rikaste industriländerna i Stockholm för att diskutera dollarans svaga ställning och finna en lösning på valutaproblemen. FNL-aktivister demonstrerar mot mötet under parollen "Inga svenska krediter åt USAs folk mord i Vietnam!"

Det svenska stödet åt USA-dollarerna hänger samman med Sveriges medlemskap i Internationella Valutafonden (IVF). IVF är ett FN-organ med uppgift att reglera valutaförhållandena mellan medlemsländerna. USA har 26 procent av rösterna i fonden. Detta betyder att USA har vetorätt eftersom viktiga beslut kräver 4/5 majoritet. Tillsammans med EEC-länderna och England har USA en säker majoritet på 55 procent. (Wörterbuch der Aussenpolitik, Berlin 1965. SvD 5.10 och 10.12 1967).

Då IVF bildades efter andra världskriget gjordes dollarerna till reservvaluta. Detta i kraft av USAs starka ekonomiska ställning efter kriget. Dollarerna har alltså en nyckelställning. Detta innebär enorma fördelar för USA. 1963 uttryckte USAs dåvarande finansminister Dillon det på följande sätt:

"Vi har en mycket stor fördel däri att vi har tillåtit finansiera underskott med ökade utländska dollarinnehav. Om vår valuta inte hade varit reservvaluta, om vi inte hade varit en världens bankir, skulle detta inte kunna ske. Vi skulle ha stått inför samma situation som andra länder möter: så snart vi hamnat i en bristsituation skulle vi tvångs balansera vår betalningsbalans på det ena eller andra sättet, även om detta betytt importrestriktioner..

eller en betydligt mer drastisk nedskärning av våra militärutgifter än vår säkerhet skulle ha rättfärdigat...Jag skulle vilja påstå att detta är det område där vi är mest gynnade." (citerat efter Harry Magdoff: Imperialismens politiska ekonomi. Kristianstad 1969 sid 86).

Dollarns nyckelställning innebär också att övriga länder inom IVF med mycket dollars i valutaserven får intresse av att dollarns ställning upprätthålles. 1968 hade Sverige 2,8 miljarder dollars och 1 miljard kronor i guld i valutaserven. (AB 24.3 1968).

Sedan 1950 har USA haft ett ständigt underskott i sin betalningsbalans (undantag 1957 och 1968). Det innebär att man gett ut mer pengar än man fått in. Detta har lett till att andra länder har fordringar på USA, att USA är skuldsatt. 1967 var det 35 miljarder dollars (B.Gustafsson: USA, dollarn och Vietnamkriget. Clarté nr 2/68). Underskottet beror på de stora utgifterna för "militär och ekonomisk hjälp". De stora vinsterna som USA gör på sin handel och sina investeringar utomlands räcker inte till för att täcka dessa utgifter. (NOT)

För att upprätthålla sitt herravälde i världen behöver USA-imperialisterna en omfattande militärapparat. Kostnaderna för den, och "militär hjälp" till USAs lydstat, tex Saigonjunta, är ca 80 miljarder dollars per år. (SvD 19.3 1969). Nu har man pga sina svårigheter med betalningsbalansen tvingats skära ner dessa kostnader något.

Andra länder har alltså fordringar på USA. 1967 var de 35 miljarder dollars. Men i USAs guldreserv (som ska vara säkerheten för dollarn) fanns 1967 bara täckning för 12 miljarder. Härav var endast en mindre del "fri" dvs avsedd att kunna bytas in för de dollars som finns utomlands. Detta är orsaken till "dollarns kris". Västmakterna började tro att man inte skulle kunna byta sina dollars mot guld, man "tappade förtroendet för dollarn". Det var bla därför som Frankrike löste in sin dollarreserv.

Om flera länder kräver att få guld för sina dollars finns det alltså inte tillräckligt med guld. USA kan bara hoppas på att dessa länder är vänliga nog att inte kräva sin rätt till

Not: 20-30 miljarder dollars vinst per år på handeln. Investeringarna utomlands och därmed sammanhängande vinster åskådliggörs i följande tabell:

1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
14	15	17	19,5	22	23	27	29,5	31	33
14,5	12	19,5	21	17	22,5	32,5	18,5	21	25,5

Rad 1: Vinstinflöde till USA av privata investeringar utomlands i miljarder dollars.

Rad 2: Dollarutflöde i form av privata investeringar utomlands i miljarder dollars.

guld för dollars.

Dollarns ställning som reservvaluta hotas genom att det inte finns täckning för den i guld. Det behövs alltså ett "nytt" betalningssystem mellan de kapitalistiska staterna så att dollarns ställning, och därmed de privilegier som USAs fd finansminister talade om ovan, inte raseras. Ett fungerande betalningssystem är också förutsättningen för att ska kunna fortsätta fungera som den gör nu.

Det nya betalningssystemet har skapats genom de sk speciella dragningsrätterna (SDR).

Skapare av SDR var den sk tio-klubben. Den består av de tio rikaste kapitalistiska staterna i världen, USA, EEC-staterna, Japan, Kanada och Sverige. Denna självvalda grupp är en del av IVF och fattar ofta viktiga beslut som får betydelse för alla IVFs medlemsländer.

Bakgrunden till införandet av SDR var dels det bristande förtroendet för dollarn, dels att USA-imperialisterna ville fortsätta med underskott i USAs betalningsbalans. Om man inte lyckats lösa det problemet skulle man fått minska kostnaderna för sitt militära engagemang utomlands.

För att få utnyttja SDR måste länderna inom IVF satsa pengar i en gemensam pott. Sverige satsade 200 miljoner kronor 1969. Denna inträdesbiljett ger landet rätt att låna, att tilldelas SDR, för att klara underskott i betalningsbalansen. Hur mycket SDR man får beror på hur mycket man satsat. De länder som tilldelas SDR behöver inte betala tillbaka så länge de håller sig inom vissa gränser. Systemet är som skraddar-

sytt för länder som har stora utlägg utomlands. Det är skräddarsytt för USA.

Att Sverige deltar i detta och att regeringen aktivt deltog i beslutet om SDR är i praktiken ett stöd åt USA-imperialisternas angreppskrig i Vietnam och deras aggressiva utrikespolitik överhuvud. Sveriges regering stöder USA-imperialismen genom att hålla 70 procent av valutareserven i dollars, genom att satsa 200 miljoner kronor i SDR och genom att låta bli att verka för en förändring av IVF. Tilläggas kan att svenska regeringen inte kunnat bli överraskade av beslutet om SDR. I flera år deltog man i tio-gruppens förberedande överläggningar. Dessutom var den svenska delegationen vid dessa överläggningar angelägen om att medlemsstaterna skulle ha så stor frihet som möjligt när det gäller att utnyttja SDR.

Ett av de möten med förberedande överläggningar som tioklubben höll var på Hotell Foresta på Lidingö i mars 1968. FNL-aktivister demonstrerade mot mötet under parollen "Inga svenska krediter till USAs folkmord i Vietnam". Demonstrationen möttes av en stor polisstyrka som slog ner den med våld. AB skrev 29.3:

"Polisen var till en början helt överraskad när anfallet kom men efter omkring tio minuter började man dra enstaka demonstranter ur gruppen, batongerna kom flitigt till användning och ordern var tydligen att stoppa demonstrationen till varje pris."..."Efter polisens attack drevs demonstranterna tillbaka - ett flertal svårt skadade."

I riksdagen kommenterade justitieminister Herman Kling: "...jag vill ge det allmänna omdömet att våra poliser visat ett fantaskiskt gott omdöme när det gäller att ingripa mot dessa demonstrationsformer som vi alla avskyr."
(DN 5.4). ■ ■

1969

Vietnam

FNL inleder året med en mäktig och segerrik offensiv, större än föregående års Tet-offensiv. Bl a angrips den största USA-basen i södra Vietnam, Cam Ranh. Offensiven pågår till långt in på sommaren. USA-imperialisterna bombar ursinnigare än någonsin. Under tre veckor vid det vietnamesiska nyåret släpper B52-bombarna ner 30 000 ton bomber. Därav 17 000 ton enbart runt Saigon. Ingenting kan längre dölja att USA-imperialisterna står inför ett militärt nederlag i Vietnam. FNL deltar i bildandet av den provisoriska revolutionära regeringen i Sydvietnam (PRR) den 6-8 juni.

Vietnamrörelsen

Vid midsommar finns FNL-grupper på över 100 platser i Sverige, och DFFG når ut med propagandamaterial även i mindre orter. DFFGs andra kongress genomförs i Uppsala under midsommarhelgen. Kongressen är den hittills största och går i enighetens tecken. Betydelsefulla erfarenheter dras från den gångna verksamheten och riktlinjer för framtiden beslutas.

Strax efter kongressen nås tvåmiljonerstrecket för Vietnaminsamlingen. Vid höstens insamlingsrevision konstateras att de administrativa kostnaderna för insamlingen kunnat pressas ned ytterligare. Bara 0,92 procent av de insamlade medlen går till administration.

Veckan efter Ho Chi Minhs död den 3 september genomförs aktioner över hela landet för att hedra denne store vietnamesiske kämpes livsverk. Denna kampanj blir en stor framgång. I Stockholm t ex deltar 2 500 personer i demonstrationståget. Höstens Vietnamvecka blir FNL-gruppernas hittills största. Temat tar upp befrielsekampen i Vietnam och krav ställs på erkännande av den Provisoriska Revolutionära Regeringen i Syd-vietnam.

Regeringen

Sveriges regering inleder året med att diplomatiskt erkänna DRV 10.1 - som första regering i Västvärlden. Detta är ett resultat av styrkan hos den svenska Vietnamopinionen, där DFFG gått i spetsen med upprepade krav på ett erkännande av DRV. Samtidigt som regeringen ger sitt stöd åt USA-imperialismen, tvingas den sålunda till denna progressiva åtgärd av den starka opinionen i Sverige.

Regeringen har hela tiden sett vietnamkriget som ett "miss-tag" av USA. Återigen vid höstens partikongress ger Torsten Nilsson uttryck för denna uppfattning, då han i en oöverträffad skönmålning av USAs folkmod talar om "det olyckliga Vietnamäventyret" (enligt utskrift från UD).

Sedan PRR bildades på sommaren har DFFG krävt ett svenskt erkännande av PRR som den verkliga representanter för Sydvietsnams folk och avbrytande av alla förbindelser med Saigonjuntan. Frågan tas upp i höstriktsdagen av Hermansson (vpk) i en enkel fråga. I sitt svar hänvisar Torsten Nilsson till ett yttrande av utrikesutskottet, som hoppas att "de sydvietnamesiska parterna i konflikten skall kunna enas om att bilda en regering som har det sydvietnamesiska folkets stöd" (AK 1969 84: 49). Detta betyder alltså att utrikesutskottet och utrikesministern menar att PRR inte har det sydvietnamesiska folkets stöd och att PRR ska enas med angriparen USAs marionetter och bilda en regering.

I en intervju för det amerikanska TV-bolaget CBS drar Olof Palme fram ett annat skäl att inte erkänna PRR:

"Vår princip är att erkänna en regering först när den har full kontroll över sitt territorium." (SvD 20.10).

Vid ett möte i Uppsala 11.11 anger utrikesministern ytterligare ett skäl:

"Vad jag vill understryka är ju det att denna provisoriska revolutionära regering, den betraktas ju som provisorisk... ja det säger ju namnet självt." (enligt bandupptagning från mötet).

Sedan Olof Palme blev statsminister har det passat honom att vara mindre säker på om PRR/FNL har folkets stöd. 1968, på Sergels Torg i Stockholm, tycktes han helt övertygad om den saken. I intervjun i USA-TV 1969 tillfrågades han om vem han tror representerar folket: "Det är svårt att säga", anser han. Men så erinrar han sig att förre USA-presidenten Eisenhower sagt att 80 procent troligen skulle röstat på Saigonjuntans motståndare efter segern mot fransmännen, och kommer fram till att "FNL representerar nog bättre de nationella strävandena än Saigonjuntan." (SvD 20.10).

När Torsten Nilsson 22.11 talar i Malmö visar han återigen

att han står på USA-regeringens sida. Han talar om den sk "vietnamiseringen". Den är "ett steg i rätt riktning" och "tyder på en ny politik med syfte att alltmör minska det amerikanska engagemanget". (enligt UDs pressreferat).

I själva verket innebär "vietnamiseringen" att de amerikanska marktrupperna till en liten del och mycket långsamt dras tillbaka, medan luftkriget intensifieras ännu mer och Thieu-Ky-regimens styrkor samtidigt utökas och förstärks, naturligtvis med USAs hjälp. "Vietnamiseringen" är alltså en förändrad taktik av USA-regeringen. Den är ett försök att tysta motståndet mot kriget inom USA, ett försök att fortsätta och vinna kriget i Vietnam med andra medel, med mindre amerikanska förluster. Den är ett försök att fortsätta kriget och få andra att slåss åt sig.

Torsten Nilsson anser detta vara ett steg i rätt riktning.

Även detta år hade regeringen tillfälle att i handling visa om solidariteten med det vietnamesiska folket var starkare än med USA-imperialisterna. Affären med det beräknade 200-miljonersstödet åt DRV visar vem regeringen väljer.

200 miljoner när?

Vad Torsten Nilsson sa på SAPs kongress: På förmiddagen 30. 9 höll Torsten Nilsson ett tal om "Vår utrikespolitik". Han sa bland annat:

"Biståndet kan också ges en långsiktig inriktning och syfta till att hjälpa folk som drabbas särskilt hårt av krigiska konflikter. Det vietnamesiska folkets lidanden har gjort ett djupt och outplånligt intryck på oss alla. Jag är övertygad om att regeringen har en stark folkopinion bakom sig, när den nu planerar bistånd och krediter på över 200 miljoner till Nordvietnam att utgå under tre år. Därmed anser jag mig ha besvarat motion R 17." (radioprogrammet "I kväll" 14.10).

I det skriftliga manuskriptet finns meningen: "När strider-na i Sydvietnam nått sitt slut, hoppas vi också där kunna göra mera omfattande insatser." Den läste Torsten Nilsson inte upp på kongressen. Hans handsekreterare Jean-Christophe Öberg lämnade senare på dagen ut denna mening till pressen, som ett "förtydligande".

Samma dag kl 14.30 höll Torsten Nilsson presskonferens. Där nämndes inte den överhoppade meningen. Av en bandupptagning (radioprogrammet) från presskonferensen framgår följande (ordagranna citat markeras med citattecken):

Fråga: När ska biståndet utgå?

Torsten Nilsson: "Det får ni fråga vietnameserna om, inte mig."

Fråga: Ska svenskt bistånd sättas in innan kriget är slut?

TN: "Ja, det gör det. Dvs vi betraktar kriget som i viss mån avslutat för Nordvietnam vidkommande." Inga stridshandlingar pågår i Nordvietnam. Nilsson säger också att han inte tror på någon negativ amerikansk reaktion, eftersom president Johnson på sin tid sa att även USA efter kriget skulle göra insatser "för återuppbyggnad" (vår understrykning). Nilsson hänvisar också till att USAs fd chefsförhandlar i Paris, Averell Harriman, sagt att bistånd innan kriget i Sydvietnam är slut lättare skulle kunna leda till vapenstillestånd och eventuellt ett fredsslut.

Fråga: Vilket är tidsschemat för hjälpen?

TN: "Tre år."

Fråga: "När träder det i kraft?"

TN: "Den första juli."

Av vad som framkommit 30.9 fick man följande uppfattning om biståndet till DRV. Det var innan regeringen lagt till och "förttydligat" sina uttalanden i olika omgångar:

1. Att biståndet i form av gåvor och återbetalningsskyldiga krediter skulle utgå till ett belopp av drygt 200 miljoner kronor (senare ökades beloppet till 225 miljoner).
2. Att biståndet skulle utgå under tre år.
3. Att biståndet skulle inledas innan kriget var slut och med början 1.7.70.

Torsten Nilsson hade alltså inte sagt att biståndet under någon tid skulle bestå av "humanitär" hjälp; ordet "humanitär" nämndes överhuvud inte.

Torsten Nilsson påstod senare att han blivit felciterad av de amerikanska telegrambyråer som "kablade över" meddelandena om hjälpen. Hans påståenden är helt grundlösa. Radioprogrammet "I kväll" gjorde en genomgång av APs och UPIs telegram från 30.9. Den visade att ingen av byråerna utelämnat den av honom själv "bortglömda" mening, som hans handsekreterare också utelämnade. Meddelandena om hjälp till Sydvietnam var försedda med villkoret att kriget skulle vara slut först. Något sådant villkor var enligt meddelandena inte knutet till hjälpen till Nordvietnam.

Vad regeringen sedan sa: Resultatet av meddelandena om stöd åt DRV blev häftigt negativa amerikanska reaktioner och de

svenska storbolagen uppgav att deras leveranser till USA var hotade. Torsten Nilsson skrev en artikel i DN 8.10. Han citerar den skrivna versionen av sitt kongresstal och säger där-
efter:

"Detta innebär precis vad som utsågs i texten, nämligen att planeringsarbetet nu pågår rörande återuppbyggnadsbiståndet till Nordvietnam. Det nya - och det enda nya - i mitt uttalande är att ett belopp för verksamheten anges." (understrykningarna är DFFGs).

Om tidpunkten för återuppbyggnadsbiståndet sägs:

"När det gäller det tilltänkta, för våra förhållanden omfattande återuppbyggnadsbiståndet är vår arbetshypotes att detta efter omsorgsfull planering och förhandlingsförberedelser skall kunna insättas så snart som möjligt. När detta kan tänkas bli är för dagen omöjligt att säga."

När Nilsson i detta sammanhang talar om krigsslutet som ett villkor för återuppbyggnadsbiståndets igångsättande skiljer han inte längre på kriget i Sydvietnam och Nordvietnam. Han talar i stället om "Vietnamkriget":

"Det är väl ändå inte orimligt att räkna med att vi snart skall se slutet på detta krig. Detta måste i alla fall vara vår utgångspunkt vid planeringen av återuppbyggnadsbiståndet. När kriget upphört vill vi vara klara att omedelbart sätta in en effektiv insats för återuppbyggnad."

Det är alltså en fullständig reträtt när det gäller hjälpens karaktär av återuppbyggnadsbistånd och tidpunkten för igångsättandet - en reträtt för reaktionen i USA och de svenska storbolagen. Nilsson har till på köpet mage att påstå:

"Detta innebär att vi tar ställning för fattiga och lidande människor, för utveckling och uppbyggnad, mot underutveckling, nöd och förstörelse."

UPI rapporterade helt korrekt om en "klar modifiering", eftersom endast "humanitär" hjälp skulle utgå tills dess "kriget" är över.

Vad följden blev: Statsverkspropositionen för budgetåret 1970/71 upptar hjälp till DRV med 75 milj kr, varav 25 milj i "humanitär" hjälp och resten i återuppbyggnadskrediter. De ska dock inte utgå förrän kriget är slut. Regeringen har planer på att låta Internationella Röda korset förmedla gåvan (Kommentar 1/70), trots att DRV har en ambassad i Stockholm.

'Farligt stödja DRV'

Trots att regeringen i början av året erkänt DRV har kritiken på 24e partikongressen 28.9-4.10 mot partiets och regeringens politik mot den vietnamesiska och andra befrielsekamper skärpts. Hur det gick med motion R 17 har just behandlats. Motion R 23 behandlar stödet åt befrielseströrelser och anser

att detta bör "lämnas på befrielseörelsens villkor (utan reservationer)" genom solidaritetsfonden, och att "fondens målsättning om 'humanitär och teknisk' hjälp vittnar om att hjälpen lämnas med utgångspunkt från våra moraliska värderingar". Stockholms arbetarkommuns styrelse utlåter sig:

"När motionen yrkar att medel skall lämnas utan begränsningar", innebär detta möjligen ett krav på direkt vapenhjälp. Det bör då framhållas att en sådan linje skulle vara farlig, eftersom det svenska regeringspartiet i så fall kunde anklagas för att bryta mot grundläggande principer i FNs stadga."

Varken arbetarkommunen eller SAP kan bryta mot FN-stadgan eller dess principer, eftersom de endast gäller stater. Men när man i alla lägen är ute för att stödja och ursäkta regeringspolitiken, drar sig kommunstyrelsen inte för att tillgripa en lögn. Vem skulle för övrigt anklaga SAP för brott mot FNs stadga? I varje fall inte de folk som kämpar mot främmande inkräktare för att överleva. ■ ■

Regeringens Vietnamkommitté

I oktober 1967 bildades en interimskommitté för Svenska Kommittén för Vietnam (SKfV). I den ingick i stort sett samma personer som tog initiativet till Nationalinsamlingen för Vietnam 1966. Den 13 februari 1968 konstituerades SKfV varvid dess program antogs. Men redan den 24 januari hade professor Gunnar Myrdal, f.d. statsråd i en socialdemokratisk regering, valts till ordförande. Han höll då ett tal och uttalade sig om SKfV:s målsättning:

"Den svenska kommittén för Vietnam har till uppgift att göra denna svenska opinion alltmer medveten och artikulerad, ständigt med adress til Förenta Staterna." (Citerat efter Jan Myrdal: Skriftställning 2, s.22)

Gunnar Myrdal ser det som angeläget att framhålla att den svenska regeringen är bra och progressiv:

"Uppriktigt sagt har vi i Vietnamfrågan inte mycket att klaga på vår regering." (samma källa)

Redan i SKfV:s begynnelseskede kan alltså konstateras att organisationen har till uppgift att avleda de starka protesterna mot den svenska regeringens Vietnampolitik. I linje härmed ligger Myrdals samtidiga angrepp på DFFG, varvid han ansluter sig till Tage Erlanders uttalande ett par veckor tidigare. Han talar om "förvirrade hjärnor", "element som söker dramatisera sin protest" och om "ungdomens benägenhet för extrema protester". Myrdal stannar dock inte vid detta. Han försöker utnyttja sin auktoritet som vetenskapsman för att angripa själva kärnpunkten i DFFG:s grundval för protesterna mot bland annat den svenska regeringen, nämligen frågan om imperialismen, vilken enligt Gunnar Myrdal är "av samma apokalyptiskt snedvridna slag som...den...om den världskommunistiska konspirationen...ingenting annat än en dum mardröm - för övrigt till typen inte helt olik den djupt ödesdigra Hitlerska mardrömmen om den världsomspännande judiska sammansvärjningen." (samma källa)

Det socialdemokratiska inflytandet inom SKfV är av ett alldeles bestämt slag: det är de ledande skiktens inflytande. Personerna i dessa skikt synes vid sidan av sina ordförandeposter och andra uppdrag inom fackförbund och studentförbund ha åtagit sig styrelseposter i SKfV. De kollektivt anslutna medlemmarna, vilkas antal nu överstiger en miljon, har där-

emot inte dragits med i verksamheten, som är starkt koncentrerad till Stockholm.

Ett exempel på SKfV:s "följsamhet" gentemot regeringen är dess handlande i samband med det utlovade biståndet till DRV. På sitt årsmöte den 2 mars 1969 krävde SKfV i ett uttalande (Verksamhetsberättelsen för verksamhetsåret 1969, jämte bil.) till regeringen att

"betydande ekonomiskt bistånd lämnas för återuppbyggnadsarbetet i Nordvietnam omedelbart och i Sydvietnam så snart förhållandena medger".

På den socialdemokratiska partikongressen 30.9.1969 utlovade Torsten Nilsson sådant bistånd. När han 8.10 drog tillbaka löftet, hade regeringen följaktligen svikit även SKfV. Detta blev ännu mer uppenbart efter den intervju som gjordes med statsminister Palme efter konseljen 14.10. SKfV låtsades dock inte om detta utan konstaterade i ett uttalande 16.10 (samma källa) med tillfredsställelse

"att den svenska biståndsinsatsen till Nordvietnam under en treårsperiod kommer att tillföras ytterligare 200 miljoner kronor. Därmed har regeringen börjat förverkliga ett av kommitténs krav."

Inte heller senare under verksamhetsåret kritiserade SKfV i något uttalande regeringen för dess reträtt i biståndsfrågan. Tvärtom ställdes som villkor för samarbete med DFFG i samband med den av SKfV arrangerade demonstrationen i Stockholm 15.11, att DFFG:s representant i sitt tal skulle avhålla sig från kritik av den svenska regeringen. ■■

Regeringen sviker Vietnamkrigsvägrare

De första amerikanska Vietnamkrigsvägrarna kom till Sverige våren 1967. I mars är de över 300 stycken. De är av två kategorier: majoriteten är vanliga desertörer som flytt från USA-armén i Västtyskland, Vietnam och USA; övriga är värnpliktsvägrare som flytt från USA.

När en Vietnamkrigsvägrare kommer hit hålls ett polisförhör som sedan ligger till grund för invandrarverkets beslut om han ska få stanna eller ej. Beslutet brukar dröja ca tre månader och i bästa fall får USA-flyktingen då uppehållstillstånd på "humanitära grunder". Efter ytterligare tre månader ska detta tillstånd förnyas och samma procedur upprepas. Nytt polisförhör och ny lång väntetid.

Andra myndigheter som Vietnamkrigsvägrarna kommit i kontakt med, socialvården och arbetsförmedlingen, har varit och är direkt fientligt inställda och mycket ovilliga att ge vietnamkrigsvägrarna den hjälp de ska ha.

För den starka svenska opinion som fördömer Förenta Staternas anfallskrig i Vietnam och stödjer det vietnamesiska folkets försvarskamp, är det en självklarhet att ge sitt stöd åt Vietnamkrigsvägrarna. Dessa har genom sin handling klart tagit avstånd från USA-imperialisternas utrotningskrig.

Och denna starka svenska opinion är det enda som gjort att regeringen tvingats förbättra den sociala situationen något för Vietnamkrigsvägrarna. Opinionsen har också gjort att några utvisningshotade fått stanna i Sverige, tex Warren Hamerman.

Under åren 1967-68 anmäldes 190 000 USA-soldater som lämnat sina förband utan tillstånd. Detta bidrar till att försvaga USA-imperialismen och är tillsammans med motståndet inom USA-armén ett effektivt och viktigt stöd åt Vietnams folk. De soldater som bekämpar kriget i Vietnam handlar också helt efter Nürnberggrättegångarnas utslag mot de nazistiska krigsförbrytaren efter andra världskriget. Där fastslogs klart att varje enskild person är ansvarig för de krigsförbrytelser han begår, oavsett vem som beordrar dem.

De amerikanska myndigheterna ser naturligtvis mycket allvarligt på deserteringarna och annan kamp mot kriget. Det har resulterat i hårda fängelsedomar mot dessa soldater. Några exempel från 1968 och 1969:

Maj 68: Två soldater döms i Kalifornien till 4 års straff.

arbete var för att de delat ut flygblad i protest mot Vietnamkriget.

Juli 68: En desertör grips i Oklahoma och döms till tre års straffarbete.

Nov 68: I Texas döms en soldat till 30 års straffarbete för "marijuanainnehav". Han hade varit mycket politiskt aktiv utanför sitt förband.

Mars 69: Edwin Arnett döms till fyra års straffarbete. Han hade deserterat från Vietnam till Sverige, men återvände fri-villigt till USA.

Kring årsskiftet 1968-69 ökade Vietnamkrigsvägrarna snabbt i Sverige. DFFG förde tillsammans med deras egen organisation American Deserter's Committee (ADC) en energisk kamp för politisk asyl. Detta tvingade regeringen att i februari 1969 utfärda en kommuniké.

I mycket svävande och oklara ordalag förklarade man att man blivit medveten om problemet och skulle försöka förbättra Vietnamkrigsvägrarnas situation. Hela kommunikén var fylld av vaga löften som inte gav några som helst definitiva besked - utom på en punkt: man vägrade fortfarande betrakta Vietnamkrigsvägrarna som politiska flyktingar.

Enligt utlänningslagen anses som politisk flykting bla en person som på grund av politiskt brott riskerar allvarligt straff i hemlandet. Det krävs även att personen hade politiska motiv och syften för sin handling. Ett politiskt brott anses inte som kriminellt och en politisk flykting kan därför inte utlämnas från Sverige.

Warren Hamerman är ett belysande exempel. Han kom till Sverige våren 1968 efter att ha flytt från USA via Portugal och Frankrike. Här begärde han politisk asyl eftersom han mönst-rats till USA-armén och aktivt bekämpat USAs Vietnamkrig och därvid begått flera politiska brott.

Hamerman maldes genom de byråkratiska kvarnarna i över ett halvår och fick i december 1968 besked att han inte fick stanna i Sverige. En energisk kampanj till stöd för honom genomfördes av DFFG och ADC. Myndigheterna uppsköt beslutet och tvingades så småningom låta honom stanna "på humanitära grunder".

Regeringen vägrar erkänna att Hamerman och hans kamrater begått några politiska brott. Man försöker åberopa diverse lagtekniska skäl. Men det är ingen tvekan om att en vägran att tjänstgöra i USAs krigsmakt är ett klart politiskt brott bla med tanke på att USA befinner sig i krig.

Inrikesminister Holmkvist har i riksdagen tom sagt att det nog inte var politiska motiveringar som låg bakom Vietnamkrigsvägrarnas handlande och att det bara var svenska "vänsterkretsar" som för "egna syften" propagerade för politisk asyl. Det har också sagts att Vietnamkrigsvägrarna är för

unga för att kunna fatta politiska beslut. Holmkvist trodde inte heller att det var speciellt stränga straff som vände dem om de återvände till USA. Edwin Arnett fick fyra års straffarbete.

Regeringen har också påstått att det saknar reell betydelse om Vietnamkrigsvägrarna får politisk asyl i Sverige eller ej. Man överlåter åt underordnade myndigheter att utforma politiken och målsättningen i dessa viktiga frågor. Genom att regeringen envisas med sin sk humanitära asyl (de riskerar dö i ett krig om de sänds till USA, säger regeringen) kan den som hittills vägra kommande Vietnamkrigsvägrare att stanna i Sverige. Man kan bara påstå att han inte löper någon risk att sändas till Vietnam. Detta kan fortsätta så länge Vietnamkrigsvägrarna inte får politisk asyl.

Regeringen har heller inte sagt vad som ska hända Vietnamkrigsvägrare efter Vietnamkrigets slut. Ska de utlämnas till USA? De flyktingar från Östeuropa och Sovjetunionen som mycket enkelt och snabbt får politisk asyl i Sverige, riskerar aldrig att sändas hem.

Kravet står alltså fast: Politisk asyl åt USA-flyktingar! ■■

Sammanfattning

- 1** Genomgången av regeringens och det socialdemokratiska partiets uttalanden i Vietnamfrågan från 1965 och framåt visar att regeringen-SAP aldrig fördömt USA-imperialisternas angreppskrig mot det vietnamesiska folket. Än mindre har man avslöjat att kriget är ett angreppskrig från USA.
- 2** Regeringen-SAPs praktiska handlande i Vietnamfrågan och frågor som sammanhänger därmed (blockaden mot DRV, stödet åt dollarn, behandlingen av Vietnamkrigsvägrarna, osv) visar att man i allt väsentligt är beredd att stödja USA-imperialismen.
- 3** De av regeringen-SAPs åtgärder som är till fördel för det vietnamesiska folket har man inte vidtagit självmant, utan tvingats till dem av en överväldigande opinion inom svenska folket. Vietnamrörelsen med DFFG i spetsen och tillsammans med progressiva inom SAP har visat att regeringen kan tvingas till sådana eftergifter. Tex att FNL/PRR fått öppna sitt informationskontor i Sverige och erkännandet av DRV.
- 4** Regeringen för ett dubbelspel: Å ena sidan försöker den lugna den växande Vietnamopinionen med skenbart radikala ord. Å andra sidan försäkrar den USA-regeringen sitt stöd i praktisk handling, vilket är nödvändigt för de svenska storbolagens fortsatta samarbete med USA-imperialisterna. I valet mellan solidaritet med det vietnamesiska folket och solidaritet med de svenska storbolagens och aktieägarnas vinster väljer regeringen det senare.
- 5** Inom det socialdemokratiska partiet har progressiva medlemmar och grupper på kongresser och möten flera gånger försökt få SAP-ledningen-regeringen att fördöma USA-imperialisternas angreppskrig i Vietnam och ändra sin Vietnampolitik. Men dessa försök har misslyckats. Inom SSU är förhållandena likartade.
- 6** Svenska Kommittén för Vietnam är regeringens splittringsorganisation inom Vietnamrörelsen. SKfV bekämpar DFFGs anti-imperialistiska linje och försöker undandra andra organisationer DFFGs inflytande och påverkan. Denna splittringsverksamhet inom Vietnamrörelsen försvagar den svenska kampen mot USA-imperialismens angreppskrig i Vietnam, och blir således i praktiken ett redskap för USA-imperialismen.
- 7** Regeringen har konsekvent vägrat ge politisk asyl åt amerikanska Vietnamkrigsvägrare i Sverige trots att de hotas av långa frihetsstraff i USA. Flera av dem har helt olagligt utvisats från Sverige. De övriga lever under ständigt utvisningshot och under i övrigt mycket svåra sociala förhållanden som regeringen vägrar göra något åt.■

1970

Vietnam

Terrorbombningarna mot DRV återupptas den 30 april. Samtidigt genomför FNL i söder anfall mot 21 militärbaser. Saigonjuntan isoleras alltmer. PRR däremot har erkänts som landets lagliga regering av 25 stater och för världssopinionen blir det uppenbart att PRR representerar folket i Sydvietnam.

Laos Patriotiska Front befriar under vinterns krukslätten.

Den 18 mars äger en CIA-inspirerad statskupp rum i Kambodja. Folket organiseras i motstånd mot den nya regimen i den nationella enhetsfronten FUNK. USA-imperialisterna och Saigonjuntans trupper invaderar landet den 30 april för att bistå juntan i Pnom Penh. Men trots invasionen och trots fortsatta terrorbombningar av USA-flyg behärskade FUNK i juni över halva landet.

Den 24 och 25 april samlas ledarna för befrielseströrelserna i Laos, Kambodja, södra Vietnam och ledare från DRV till en toppkonferens. På konferensen beslutas att de indokinesiska folken ska samordna kampen mot den gemensamma fienden - USA-imperialismen.

Vietnamrörelsen

Vietnamveckan den 6 till 12 april går under parollen: Bryt med Saigon - erkänn PRR! Den blir den dittills framgångsrikaste med verksamhet på 109 orter. Parollen tas upp av samtliga politiska ungdomsförbund utom det moderata och stöds även av några socialdemokratiska arbetarkommuner och fackförbund.

DFFG stöder de aktioner som under våren riktas mot USA:s ambassadör Jerome Holland. Demonstrationerna mot USA-imperialisternas invasion av Kambodja blir större än någonsin tidigare. I Stockholm går 10 000 människor förbi USA-ambassaden i den största Vietnamdemonstrationen i Sverige

Regeringen

Kraven på ett svenskt erkännande av PRR växer sig starkare under våren. Kritiken mot regeringens svanspolitik gentemot USA-imperialismen ökar. Regeringen och ledande socialdemokrater försöker desperat att försvara sig och som vanligt sätta sig på två stolar. Torsten Nilsson säger på Stockholms arbetarkommun den 18 mars att "USAs politik i Vietnam är medvetet kapitalistisk-imperialistisk".

Men Olof Palme går till attack mot DFFG. I Huskvarna sa han den 10 april:

- Kritiken mot den svenska regeringen är en dolkstöt i ryggen på det vietnamesiska folket.

Örebro-Kuriren (s) skrev den 22 april:

"Sverige är det land i väst som först tillät Russelltribunalen, sedan erkände Nordvietnam och nu beslutat sig för ett biståndsprogram till Nordvietnam. ... Därför upplever vietnameserna alla angrepp på den socialdemokratiska regeringen i vietnamfrågan som ett angrepp på en vän. De oroas av FNL-gruppernas agerande som enligt deras bedömning kan hota de goda relationerna med Sverige."

Man söker skydd bakom vietnameserna, som av diplomatiska skäl inte kan yttra sig i en intern svensk fråga. Men att vietnameserna inte är oroade av FNL-gruppernas agerande har vi - särskilt under den senaste tiden - fått många bevis för.

Inför den massiva attacken mot regeringens vietnampolitik under våren skrev Aftonbladet på ledarplats den 10 april: "Det är uppenbart att vare sig regeringen eller AB kan tillfredsställa de krav (bryt med Saigon - erkänn PRR! vår anm.) som FNL-grupperna kommer med, om de överhuvud räknat med detta. Dessa önskemål skulle gå ut på att störta socialdemokratien i Sverige i spillror. ... Om FNL-grupperna fick som de vill skulle svenska regeringen falla."

AB:s hysteri är nog till största delen en maning till rättning i de socialdemokratiska leden.

Den mest uppmärksammade punkten i regeringens kampanj mot Vietnamrörelsen blev dock dess utrikesdeklaration den 29 april:

"Det har från svensk sida anförts saklig kritik mot den amerikanska politiken i Vietnam. Det är en sak. Men just därför har vi anledning att med yttersta skärpa fördöma de förolämpande uppträden som den nyanlända amerikanska ambassadören utsatts för av en handfull personer - lymlar vore kanske ett mer adekvat uttryck."

I det fördömandet är den svenska regeringen i gott sällskap. President Nixon betecknar också han de som protesterar mot USAs krig i Vietnam för lymlar.

Trots att USA-imperialisterna utvidgar kriget till hela Indokina fortsätter regeringen sin politik som om ingenting hänt.

I början av april, då statskuppen i Kambodja genomförts med stöd av USA, sa Palme i en intervju i London att den svenska re-

geringen inte haft någon anledning att kritisera USA "våren 1970 då truppereduktioner sker och förhandlingar pågår".

När så invasionen av Kambodja blev känd sa Erlander i sitt första maj-tal i Malmö:

-Det är ett häpnadsväckande misstag!

Palme sa i Stockholm:

-Nu sänds trupper till Kambodja. Nu går vapentransporter till Pnom Penh. Nu skövlas byarna. Nu drabbas återigen enskilda människor av krigets fruktansvärda realitet.

Vem som skövlar byarna säger han inte. Och varför, det framgår av vad han säger på sin USA-resa i juni på frågan:

"-Vad är den svenska hållningen till Nordvietnams invasion av Kambodja?

Med svaret som antydde att "Nordvietnams närvaro inte kan anses förenligt med strikt neutralitet" - men följt av en glidformulering som utan nämnande av andra staters namn underströk att inte blott Nordvietnam kränkt Kambodjas neutralitet." (DN 6.6)

Palme godtar alltså imperialisternas tes om infiltration från norr.

Några dagar senare visar han hur Sveriges neutralitet ser ut:

-Vi har inte begärt att alla USA-trupper omedelbart ska dra sig ur, det är omöjligt för en stormakt.

- Men jag har å andra sidan aldrig sagt något annat än att Nordvietnam är en diktatur. (AB 10.6)

I DN den 2 augusti skrev han om byborna i Song My:

"De har upplevt många härskare, framförallt under senare år; fransmän, Vietminh, Diem, FNL, Thieu, ... Men livet gick alltid vidare i stort sett som förut."

Palme jämställer obesvärat folkets befriare FNL med den fascistiska USA-marionetten Thieu. Samtidigt skildrar han vietnameserna som en passiv massa som står vid dikesrenen medan en lång rad "härskare" drar förbi på landsvägen.

Statsministern ger också besked i samma artikel om hur det vietnamesiska folket ska få fred: USA-imperialisterna måste genomgå en inre process "präglad av insikten om att våldets nederlag aldrig kan vändas till seger genom mera våld".

Däremot ska vietnameserna akta sig för att göra någonting själva. Att t ex tillgripa revolutionärt våld för att kasta ut inkräktaren från USA ur sitt land:

"Det ger bara alibi åt brutaliseringen, kan förlänga den oändliga kedjan av aggressivitet, som döljer bristen på argument."

Så böjer sig regeringen för USA-imperialismen. Men det kommer inte att hindra den från att inför valet och andra högtidliga tillfällen återigen tala om solidaritet med de förtryckta.

Ambassadör Holland

Vid årsskiftet blev det bekant att Nixon utsett en ambassadör till Sverige. Han hette Jerome Holland och var f d universitetsrektor.

Holland kom till Sverige den 9 april, just som hans imperialistiska uppdragsgivare trappade upp kriget i Indokina. Han möttes av protester redan på flygplatsen. Protester som riktade sig, inte mot honom personligen, utan mot honom i egenskap av sändebud för eh folkmördarregim.

Men Holland försökte framställa opositionsytringarna som rassistiska och som personförföljelse. Han gjorde sedan en eriksgata genom Sverige - en ditills okänd diplomatisk sedvänja- och överallt möttes han av demonstrationer.

Vid Glanshammar utanför Örebro kastas ett tio-tal ägg mot den bil som han färdas i. Då brister Hollands tålmod och i ett yttrande till pressen säger han:

-Det är tydligt att dessa människor anser att de kan förgräpa sig på nämnda rättigheter (yttrande- och rörelsefrihet) och klara sig undan efterräkningar. (SvD 26.5)

Ungefär samtidigt ryktas det från State Department i Washington att Holland ska kallas hem om inte den svenska regeringen tar i på skarpen mot demonstranterna,

Följden blir att den svenska regeringen ger åklagaren i Örebro tillstånd att döma demonstranterna enligt ett högre lagrum.

En främmande makts sändebud blandar sig i inre svenska angelägenheter på ett sätt som är utan motstycke. Och den svenska regeringen inte bara finner sig i det, den ger t o m efter för påtryckningarna.

Palme USA-resa

Men relationerna med USA måste ytterligare förbättras och i början av juni for Olof Palme själv dit för att tillrättalägga och förklara vad den svenska regeringen egentligen menade. D v s understryka att den i själva verket stod på USA-imperialismens sida.

Officiellt gjorde Palme en privat resa till USA - för att promoveras till hedersdoktor på hans gamla universitet. Men syftet var att avlägga räkenskap inför USA-imperialisterna. Han fick ett sammanträffande med bl a utrikesminister Rogers, han uttalade sig i otaliga TV- och tidningsintervjuer och mötte U Thant.

Efter Kambodjainvasionen uppstod en kraftig opinion mot Palmes USA-resa. DFFG ställde parollen: "Palme måste inställa sin fjäskresa till USA." Palme svarade:

-Det finns självfallet ingen anledning att inställa min resa. Jag åker till mitt gamla universitet på en privat resa. (AB 7.5)

Flera av Palmes uttalanden under resan har redan refererats. I sitt tal inför ^{iv}ational Press Club, vilket DN rubricerade som hans viktigaste tal, gjorde han en djup bugning inför "supermakternas militära överlägsenhet":

-Detta betyder att de små nationerna måste vara redo att uppge mer och mer av sin suveränitet. Annars blir deras chanser små

när det gäller att överleva med ett visst mått av oberoende. (DN 6.6)

Detta uttalande kan stå som motto för den svenska regeringens politik gentemot USA-imperialismen. En politik som präglas av lyddighet och kryperi.

200 milj när?(forts)

Årets avsnitt: 25 miljoner, men hur?

Detta har hänt: Först var det frågan om hur pengarna skulle distribueras. Den 19 oktober förra året intervjuades Olof Palme i ett amerikanskt TV-program. På frågan om den svenska hjälpen skulle gå genom Röda Korset svarade han:

-Den humanitära hjälpen kan sändas direkt till regeringen i Nordvietnam eftersom vi har diplomatiska förbindelser med Hanoi. (DN 20 oktober 1969)

Den 12 april i år intervjuades statsministern i TV-nytt, sedan regeringen beslutat sig för att använda Röda Korset som distributionskanal:

- Vi har ju velat använda en distributionsform som kan vara effektiv och snabbast möjligt nå fram till de människor som lider.

Sedan till frågan om vad som menas med humanitär hjälp.

Den 14 april i år sa Torsten Nilsson att leveranser av konstgödsel till DRV hade påbörjats.

- Det är sådant som vi betraktar som humanitär hjälp. (AB 17.4)

Men när regeringen valde Röda Korset som distributionskanal för de s k 200-miljonerbiståndet blev det omöjligt att förse DRV med konstgödsel. Det kunde enligt Röda Korsets experter användas till krutstillverkning. Men Palme sa något annat i fidspegeln den 15 april:

-Vietnameserna är inte längre intresserade av konstgödseln.

I mitten av juli meddelades det att DRV för sina knappa valutatilgångar köpt konstgödsel av ett svenskt företag.

Röda Korset var också emot att papper skulle betraktas som humanitär hjälp ("papper kan användas till att trycka propaganda på"). På denna punkt fick man dock ge med sig. En mindre del av de 35 miljonerna för budgetåret 1970/71 användes till papper.

- Sverige har givit mjölk - till barnen - och medicin till Vietnams folk utan att ta ställning till den ena parten eller den andra, hävdade Palme på sin USA-resa. (DN 8.6.)

Förtrytelsen över regeringens svek var stor i de socialdemokratiska leden. Arbetarbladet i Gävle uppfattade den 21 april studentförbundets opposition som en "indirekt uppmaning till regeringen att avgå".

AB konstaterade i en ledar den 18 april:

"Det är omöjligt att ens med maximal välvilja komma ifrån intrycket att regeringen gjort reträtt i fråga om vår Vietnampolitik."

Varför hanterade regeringen på detta sätt? Högermannen Ivar Virgin, ledamot av första kammaren och riksdagens utrikesutskott, gav svaret då han yttrade vid u-hjälpsdebatten den 5 maj:

- De löften som regeringen genom utrikesministern vid flera tillfällen avgivit om humanitär hjälp direkt till Nordvietnam, har regeringen tvingat bryta. USA godtar inte annan hjälp till land med vilket USA har krigstillstånd än en humanitär hjälp enligt USAs egen definition, och det innebär att hjälpen skall lämnas genom Röda Korset och ligga inom dess verksamhetsområde. Detta har den svenska regeringen fått böja sig för. Alternativet vore sannolikt en brytning med USA. (Protokoll från Första Kammaren 1970, 61:19)

Regeringsledamöterna i första kammaren svarade inte Virgin.

I morgonkot dagen därpå förklarade Virgin, att han i samband med utrikesutskottets USA-resa i oktober 1969 på State Department erfarit att USA hotade med att bryta handelsförbindelserna med Sverige, om icke blott humanitär hjälp genom Röda Korset lämnades till DRV.

I en kommentar till Virgins uttalande sa Torsten Nilsson att han inte kände till saken.■ ■

DFFGs skriftserie 3

Pris 1 kr

De Förenade FNL-grupperna 1970